

Stanislava Vrbková

Rok 2006 v Regionálním muzeu v Mikulově

Regionální muzeum v Mikulově plní povinnosti vyplývající z poslání muzea – provádět výzkum ve svěřené oblasti, na Mikulovsku, starat se o nárůst sbírkového fondu, dbát o zachování a zlepšování stavu sbírek a vystavovat a jinak zveřejňovat výsledky své práce. Dalším okruhem povinností této instituce je pečovat o svěřený nemovitý majetek – zámecký areál v Mikulově, Památník bratří Mrštíků v Divákách, archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a nájemní dům v Mikulově. V nebytových prostorách, vhodných pro společenská a odborná setkání, poskytuje muzeum možnosti pronájmu jiným fyzickým a právnickým osobám. Ve všech těchto oblastech dostalo v roce 2006 muzeum svých závazků.

Každý pracovní rok je však především sestaven z významných akcí, které mu ve výsledku hodnocení udělí odpovídající posudek. Rok 2006 byl v našem muzeu na události velmi bohatý, a vzhledem k jejich pozitivní kritice ze strany odborné i neodborné veřejnosti to byl tedy v zásadě dobrý rok.

Májový víkend na zámku, jehož součástí byla opět muzejní noc, přivedl po dlouhé zimě do našich expozic, parku i synagogy opravdu nebývalý počet návštěvníků, kteří spolu s námi oslavili muzejní svátek bohatým programem.

Mimořádnou a příjemnou událostí loňského roku bylo říjnové jednání Sněmu Asociace muzeí a galerií České republiky, konané tentokrát v Mikulově. Příležitost být hostitelem bezmála 150 ředitelů těchto kulturních organizací je vzácná – snažili jsme se ji proto využít a představili jsme mikulovské muzeum nejen jako dobrého organizátora, ale především jako moderní kulturní instituci.

V roce 2006 bylo muzeum spolupředatelem již XXIX. Mikulovského sympozia archivářů a historiků, které je tradiční akcí Státního okresního archivu Břeclav se sídlem v Mikulově.

Z výstavy Příběh Světelského oltáře. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

Tentokrát bylo věnováno době kardinála Dietrichsteina. V rámci konání sympozia a při příležitosti vzpomnutí 370. výročí úmrtí této významné osobnosti našich dějin byla na jižním nádvoří zámku Muzejním spolkem Mikulov odhalena busta Františka kardinála Dietrichsteina. Slavnost byla doprovázena koncertem pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov – hojně navštíveným hosty sympozia i mikulovskými občany. Vysoce odborná, obvykle uzavřená akce se díky tomu stala událostí mikulovskou.

Již tradičně bylo muzeum hostitelem a spoluorganizátorem Mezinárodního kytarového festivalu, letos již jeho 20. ročníku, a 13. ročníku Mikulovského výtvarného sympozia „Dílna“. K dalším kulturním či společenským událostem, jichž se muzeum pravidelně účastní jako spoluorganizátor, patřily výchovné koncerty Národopisného souboru Pálava, koncerty komorního orchestru Collegium Magistrorum a pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov a křest vín zdejších vinařů – akce, kterých si vážíme pro jejich tradiční kvalitu a význam, jimiž zvyšují prestiž a dobrou pověst města.

K mikulovskému vinobraní se zámek do noci rozzářil nově instalovaným osvětlením budov. Škoda, že stále znovu jsou stojany se světly, stejně jako užitkové předměty v zámeckém parku, ničeny vandaly. (Soubor s hloupou zlovůli nejsme schopni vyhrát.)

Rok 2006 znamenal pro muzeum kromě úspěšné sezóny muzejní také velmi úspěšnou cestu za zdroji financí ze zahraničních grantových programů. Finance z programu Interreg získalo muzeum na vybudování kongresového centra a dotace z finančních mechanismů EHP/Norska bude sloužit k záchraně drobné a pevnostní architektury mikulovského zámku. Oba projekty budou realizovány v roce 2007.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Selekce

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost jednal 16. listopadu 2006. Schválil tři nákupy (soubor nábytku, obrazy, plastiky, dekorativní textil, pánské svatební obleky) za celkem 42 tis. Kč, přijal jeden dar (písemnosti z pozůstalosti Bohumila Doubka) a schválil odpis dvou předmětů z archeologických sbírek.

Tezaurace

Sbírkový RMM byly průběžně rozšiřovány vlastním sběrem, výzkumy, převody z jiných vědeckých ústavů a institucí, nákupy a dary. Muzeum tak získalo přes 7 000 sbírkových předmětů, které byly zapsány do chronologické evidence pod 257 přírůstkovými čísly.

Vlastními povrchovými sběry nebo výzkumy obohatili pracovníci RMM archeologické sbírky o 17 přírůstkových čísel. Převodem z jiné instituce bylo získáno 13 přírůstkových čísel. K rozšíření sbírek došlo též díky darům dobrovolných spolupracovníků muzea – jedná se celkem o 10 položek. 29 položek bylo získáno zapsáním starších nálezů, které nebyly dosud zaevidovány. Všechny výše uvedené archeologické nálezy (cca 2 600 ks) byly zapsány do prvního stupně evidence pod 68 přírůstkovými čísly.

Historickou sbírku rozšířilo 783 předmětů, zapsaných pod 172 přírůstkovými čísly. Do sbírky současných dějin přibýlo 1 985 sbírkových předmětů, zapsaných pod 5 přírůstkovými čísly. Sbírka vinařství byla rozšířena o 138 předmětů, zapsaných pod 5 přírůstkovými čísly. Přírodovědné sbírky (botanika, entomologie, zoologie) byly doplňovány sběrem i fotodokumentací ve sběrné oblasti na Břeclavsku a zaznamenaly přírůstek čítající 1 217 předmětů, zapsaných pod 5 přírůstkovými čísly. Fotodokumentací biotopů, rostlin a živočichů bylo získáno 820 snímků.

Správcové sbírek prováděli průběžně katalogizaci přírůstků. Sbírkové předměty historie byly zapsány do II. stupně evidence pod 504 inventárními čísly, archeologie pod 226 čísly, předměty ze sbírky textilu pod 800 čísly, entomologie (16 023 ex. brouků) pod 119, vinařství pod 108 a zoologie pod 173 inventárními čísly. Celkem tedy přibýlo 1 930 čísel II. stupně evidence.

Periodická hlášení změn ve sbírkových fondech RMM do Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR byla řádně odeslána, podklady pro hlášení zpracovávali správcové sbírek.

Péče o sbírky

Správcové sbírek v rámci povinné každoroční inventarizace desetiny souboru movitých předmětů tvořících sbírku prováděli ověření fyzické existence sbírkových předmětů, dále porovnání inventarizovaných předmětů se záznamem ve sbírkové evidenci a posouzení stavu sbírkových předmětů s ohledem na případnou potřebu preparace, konzervace či restaurování.

Revizí prošlo celkem 13 393 inventárních čísel, která pokryla 82 997 sbírkových předmětů. Namátkovou kontrolu evidence a stavu sbírkových předmětů katalogizovaných v roce 2005 provedla inventarizační komise v lednu 2006. Nezaznamenala žádné nedostatky, ve všech případech konstatovala dodržování směrnice č. 1/2003 Režim zacházení se sbírkou RMM.

V průběhu roku byl přemístěn depozitář části historické sbírky – etnografie – z prostor jižního bastionu, který bylo třeba uvolnit s ohledem na instalaci nové expozice. V průběhu stěhování byla vedle revize sbírkových předmětů provedena také kontrola jejich stavu. Stěhování depozitáře výtvarného umění v západním křídle zámku, uskutečněné v roce 2005, bylo ukončeno definitivním uložením sbírky obrazů, grafik a plastik.

Materiál přírodovědné sbírky byl vždy při manipulaci dezinfikován. Byla prováděna průběžná dezinfekce herbářových položek vymrazováním – zhruba 14 000 položek se podařilo tímto postupem ošetřit. Vlastní sběry za rok 2006 byly zpracovány sušením a lisováním na cca 150 herbářových položek. Jednorázově byla provedena dezinfekce celého sbírkového fondu entomologie nitrobenzenem (cca 820 krabic). Dodavatelsky bylo vypreparováno cca 2 000 brouků z vlastních sběrů.

Konzervační dílny RMM prováděly časově náročnou konzervaci 87 drobných měděných předmětů, 21 olovených zlomků a 4 ks kování z archeologických nálezů z lokality Mikulov-Brněnská ulice, nalezených v roce 2004. Pro výstavu „Verbo et exemplo“ o dějích kapituly sv. Václava, realizovanou muzeem pro Spolek přátel Mikulova, bylo konzervováno 26 církevních předmětů.

V průběhu sezóny byla v expozici tradičního vinařství zjištěna velmi vysoká vlhkost, která zapříčinila napadení některých dřevěných exponátů plísněmi. Bylo provedeno vyčištění, dezinfekce a konzervace 11 sbírkových předmětů, jejichž stav to vyžadoval.

Za přispění dotace Ministerstva kultury České republiky byly z programu ISPROFIN dodavatelsky restaurovány historické malby – obrazy ze zámekské galerie. Portréty Adama Dietrichsteina z počátku 17. století a Eleonory II. Gonzaga z konce 17. století restauroval Pavel Blattný, portréty Maxmiliána Dietrichsteina ze 17. století a Karla VI. z počátku 18. století restauroval Tomáš Lahoda. Vendulka Otavská dokončila restaurování souboru pohřebního textilu Markéty Lobkowiczové, rozené Dietrichsteinové, z roku 1616, jenž byl vyjmut z rakve šlechtičny při antropologickém výzkumu kosterních pozůstatků členů rodiny Dietrichsteinů.

Výpůjčky

V roce 2006 muzeum realizovalo 10 výpůjček sbírkových předmětů.

Sbírkové předměty půjčené z RMM za účelem výstavním:

- Muzeum města Brna: výstava „Sága moravských Přemyslovců“
- Městské muzeum a galerie Břeclav: výstavy „Zdeněk Burian – Cesty do pravěku“; „Vlaky, vláčky, mašinky“
- Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze: „Vzácná textilní památka v expozici UPM“ – soubor hrobových textilií Markéty Lobkowiczové, rozené Dietrichsteinové
- Národní zemědělské muzeum Praha: expozice vinařství

- Archeologický ústav SAV Nitra: výstava „Rímský tábor – 100 rokov vykopávkov v Iži-Leányvaru“
- Správa Pražského hradu: výstava k výročí založení vinic na Pražském hradě J. Plečnikem
- Muzeum antického sochařství a architektury v Litomyšli: výstava „Neznámé antiky“

Sbírkové předměty půjčené z RMM za účelem studijním:

- Archeologickému ústavu AV ČR
- Ústavu archeologie a muzeologie FFMU

Sbírkové předměty půjčené z RMM za jiným účelem:

- restaurování
- preparace

Odborná knihovna a fotoarchiv

V knihovním fondu RMM, zaměřeném vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaica, bylo na konci roku 2006 evidováno 18 653 knihovních jednotek. Přírůstek za rok 2006 činil 205 knihovních jednotek. Zabezpečení výpůjček, prezenčně i formou meziknihovní výpůjční služby, probíhalo plynule dle potřeb uživatelů (celkem 79 registrovaných uživatelů). Počet registrovaných výpůjček k 31. 12. 2006 činil 2 315 titulů.

PREZENTACE

Regionální muzeum představuje ve svých prostorách na zámku řadu stálých expozic a sezónních výstav, od Židovské obce Brno má pronajatu synagogu v Mikulově pro instalaci expozice s židovskou tematikou, spravuje archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách, pečuje o zámecký park a buduje zde botanickou zahradu.

Expozice

- **Zámek Mikulov**
Okruh I – historie: expozice Od gotiky po empír, Galerie Dietrichsteinů, Zámecká knihovna
Okruh II – vinařství: expozice Zámecký sklep s obřím sudem, Tradiční vinařství na Moravě, Galerie lisů
Okruh III – výtvarné umění: Sál předků a Rudolf Gajdoš, Galerie Wenze Gróla, galerijní expozice Sklizeň 1994–2005 (sbírka z děl Mikulovských výtvarných symposií)
- **Synagoga v Mikulově**
 Expozice Mikulov a moravští Židé
- **Dolní Věstonice**
 Expozice Věk lovců a mamutů
- **Diváky – Památník bratří Mrštíků**

Před zahájením nové sezóny byly provedeny repase všech expozic a dlouhodobých výstav. Časově i technicky náročná byla zvláště repase zámeckého sklepa, v němž se v zimě 2005 instalovalo nové osvětlení.

Dle návrhu historičky umění PhDr. Kaliopi Chamonikoly proběhla reinstalace galerijní expozice z děl mikulovských výtvarných symposií „Sklizeň 1994–2005“. Nová verze expozice byla představena 12. srpna 2006 při ukončení 13. ročníku MVS Dílny `06.

Instalace expozice „Mikulov a moravští Židé“, která je umístěna v synagoze a která je realizována ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze, byla pro sezónu 2006 obohacena o unikátní předměty pocházející původně z předválečného mikulovského Ústředního židovského musea pro Moravsko-Slezsko.

Expozice Verbo et exemplo na panské oratoři kostela sv. Václava je společným dílem Spolku přátel Mikulova a Regionálního muzea v Mikulově. (foto Milan Karásek)

Vitrína s exponáty v expozici Verbo et exemplo. (foto Milan Karásek)

Vegetační obnova zámeckého parku postupovala dále osazováním vápencových skal původní vegetací Zámeckého kopce, získanou ve starém lomu v Janičově kopci. Dlouhodobé budování botanické zahrady pokračovalo výsevem semen vzácných teplomilných rostlin a sázením jednotlivých botanických druhů. Pro přírodní expozici byly vyrobeny a instalovány dva informační panely.

Ve spolupráci se Spolkem přátel Mikulova, proboštvím a městem Mikulovem byla vybudována expozice „Verbo et exemplo – k dějinám význačné kolegiální kapituly a kostela sv. Václava v Mikulově“. Vernisáž expozice, instalované na oratoři kostela sv. Václava, se konala 4. srpna 2006. Muzeum zajistilo vlastní realizaci expozice – scénář a texty, grafické řešení a technické řešení světelných panelů jako moderního výstavnického prostředku. Exponáty zde instalované pocházejí ze sbírek muzea a z mikulovského proboštví. Náklady na realizaci byly hrazeny Spolkem přátel Mikulova a městem.

Zápůjčky pro expozice

Od Moravské galerie v Brně bylo zapůjčeno 228 sbírkových předmětů, které jsou instalovány v dlouhodobé expozici „Od gotiky po empír“, a další tři sbírkové předměty, které jsou součástí expozice „Galerie Dietrichsteinů“.

Do expozice „Památník bratří Mrštíků v Divákách“ bylo zapůjčeno více sbírkových předmětů z Vlastivědného muzea v Olomouci a také jeden obraz z Muzea umění Olomouc.

Do expozice „Mikulov a moravští Židé“ umístěné v synagoze byly zapůjčeny sbírkové předměty z Židovského muzea v Praze a ze Židovské obce Brno.

Do archeologické expozice „Věk lovců a mamutů“ v Dolních Věstonicích je dlouhodobě zapůjčen soubor 150 předmětů – kopií i originálů – z Archeologického ústavu AV ČR Brno a jeden sbírkový předmět z Národního muzea v Praze.

Výstavy

● Sezónní výstavy v Regionálním muzeu v Mikulově

Petr Macháček – Ptáci Biosférické rezervace Dolní Morava

(výstava fotografií ze života ptáčích obyvatel jednoho z našich nejvýznamnějších chráněných území objektivem zoologa Regionálního muzea)

1. 4.–18. 5. 2006

Cyril Urban – Malířův zápas s andělem

(výběr z díla – obrazy a grafika výtvarníka evropského formátu)

19. 5.–30. 8. 2006

Brian Hendler – Změť

(výstava fotografií o životě v Izraeli od jihoafrického fotografa žijícího v Jeruzalémě, autora oceněného americkou cenou Simona Rockowera)

21. 5.–30. 9. 2006

(Součást oslav Dnů židovské kultury u příležitosti 100. výročí založení Židovského muzea v Praze. Náklady na realizaci výstavy byly hrazeny z Nadačního fondu obětím holocaustu.)

Květiny bílé po cestě...

(svatební oděv a fotografie z let 1880–1970 ze sbírek Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně)

9. 6.–30. 10. 2006

Příběh Světelského oltáře

(výstava pro odbornou veřejnost)

Výstava obrazů Cyrila Urbana Malířův zápas s andělem. (foto Milan Karásek)

12. 8. 2006–30. 6. 2007

(Instalace demontovaného gotického oltáře z Adamova. RMM poskytlo prostory pro restaurování vzácného objektu, restaurování prováděla firma s:LUKAS.)

Klíč k určování pokladů (obnovená výstava z roku 2005)

(výstava o hromadných mincovních nálezech na Mikulovsku a o vývoji mincovnictví)
1. 6.–31. 10. 2006

Poznej krásy jižní Moravy a Dolního Rakouska

(výstava fotografií šestice autorů představující v netradičních záběrech krajinu moravsko-rakouského pohraničí)

18. 9.–2. 10. 2006

Petr Macháček – Ptáci Lednických rybníků

(výstava fotografií ze života ptačích obyvatel jedné z našich nejvýznamnějších ornitologických lokalit objektivem zoologa Regionálního muzea)

3.–30. 10. 2006

Kočkohrátky

(výstava Asociace hraček Unie výtvarných umělců ČR věnovaná motivu kočky v současném českém hračkářství)

6. 12. 2006–28. 2. 2007

Videňské valčíky v podání komorního orchestru Collegium Magistrorum v předvečer muzejní noci. (foto Milan Karásek)

● **Výstavy realizované Regionálním muzeem
nebo s jeho spoluprací pro jiné organizace**

Výstava Mikulovských výtvarných symposií v Landhaus, Galerie St. Pölten, Rakousko
(Výstavu pořádalo město Mikulov za organizační a technické spolupráce RMM.)
20. 1.–10. 2. 2006

Petr Macháček – Ptáci rákosin, bažin a močálů
(výstava fotografií v ornitologické stanici Ornīs Muzea J. A. Komenského v Přerově)
16. 1.–30. 8. 2006

Tradiční vinařství na Moravě
(Spolupráce na realizaci expozice instalované na Pražském hradě při příležitosti výročí založení Plečnickovy vinice.)
21.–22. 10. 2006

Pohřební oděv Markéty Františky Lobkovicové
(výstava v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze)
srpen–prosinec 2006

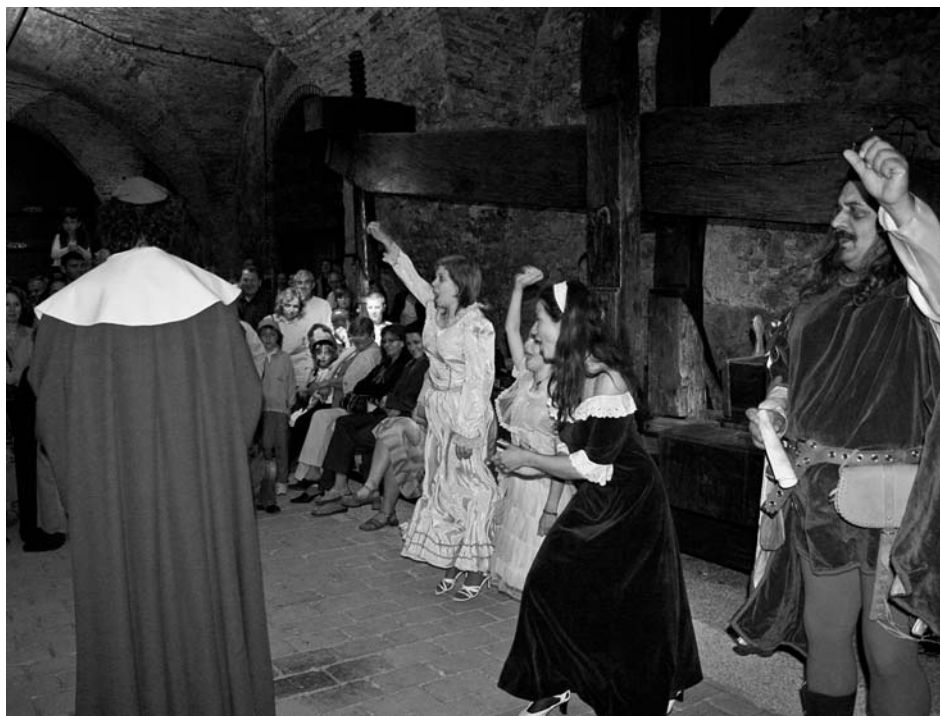
Svatý kopeček (výstava instalovaná od roku 2005)
(výstava o přírodě a krajině Mikulova a okolí ve vestibulu Městského úřadu Mikulov)

Muzejní svátek přivedl na zámek i tu nejmladší generaci, na kterou bylo v programu pamatováno. (foto Milan Karásek)

Noc v muzeu si užívali návštěvníci i účinkující z Divadelního spolku Mikulov. (foto Milan Karásek)

Na shledanou při příští muzejní noci... (foto Milan Karásek)

INTERPRETACE

Publikační činnost

Vydání sborníku RegioM 2006

Z odborných pracovníků RMM ve sborníku publikovali:

- Brichtová, D. 2006: Náchodská kaple loretánského kostela v Mikulově. RegioM 2006, 46–50.
 Brichtová, D. 2006: Markétě Františce, která žila 17 let, 6 měsíců a 12 dní. RegioM 2006, 92–94.
 Koudela, M. 2006: Mikulovský kostel sv. Václava ve světle nejstarších listin (2. část). RegioM 2006, 51–63.
 Kubín, P. 2006: Nálezy z Mušova-Hradiska ve sbírkách Regionálního muzea v Mikulově. RegioM 2006, 64–67.
 Rigasová, M. 2006: Expozice botaniky v zámecké zahradě v Mikulově. RegioM 2006, 4–8.
 Richter, J. 2006: Náhrobky mučedníků na židovském hřbitově v Mikulově. RegioM 2006, 82–90.
 Vrbková, S. 2006: Historie dokumentace a prezentace židovské kultury v Mikulově. RegioM 2006, 68–81.
 Vrbková, S. 2006: Rok 2006 v Regionálním muzeu v Mikulově. RegioM 2006, 150–164.

Publikování v materiálech jiných organizací

- Kubín, P. 2006: Jevišovka, Přehled výzkumů 47, 234.
 Kubín, P. 2006: Mikulov, Přehled výzkumů 47, 145.
 Kubín, P. 2006: Pavlov, Přehled výzkumů 47, 133.
 Vrbková, S. 2006: Historie prezentace židovské kultury v Mikulově. Tezaurace a prezentace kulturního dědictví minorit ve sbírkových a výstavních programech muzeí a galerií, 93–107.

Prof. Ivar Otruba při přednášce o zámeckém parku. (foto Milan Karásek)

Spoluúčast na jiných vydavatelských projektech

Pomoc při realizaci DVD „Vlastivěda – Mikulov“ pro město Mikulov.

Zpracování podkladů pro realizaci knihy Jihomoravský kraj (firma ACR Alfa).

Muzejní programy

Májový víkend a muzejní noc na zámku

19.–21. května 2006

Regionální muzeum letos již podruhé oslavilo svůj každoroční svátek – Mezinárodní den muzeí – v rámci májového víkendu s muzejní nocí. Bohatý program v průběhu třech dní navštívilo zhruba 500 hostů, jejichž bezprostřední reakce byly víc než pozitivní.

V pátek zněly zámeckými sály vídeňské valčíky, které zahájily vernisáž výstavy malíře a grafika Cyrila Urbana. Noční prohlídku expozic doprovodila kromě výkladu také série historických obrazů animovaných Divadelním spolkem Mikulov. Zámecký sklep s obřím sudem byl opět dobrým místem k přípitku a rozloučení s hosty muzejní noci.

Sobota patřila zámeckému parku a jeho duchovnímu otci – Prof. Ivaru Otrubovi, který návštěvníky při procházce zahradou okouzlil vyprávěním o její botanické formě a obsahu.

Druhá část víkendu byla součástí projektu „Rok s židovskou kulturou“ Židovského muzea v Praze, které mikulovské muzeum v rámci dlouholeté dobré spolupráce přizvalo k spoluúčasti na jeho realizaci. V sobotu večer se uskutečnil koncert pražsko-vídeňské skupiny Činna a v neděli byla koncertem komorního orchestru Collegium Magistrorum mikulovské Základní umělecké školy opět otevřena Horní synagoga. Stálá expozice Mikulov a moravští Židé, která je zde umístěna, byla pro letošní sezónu obohacena o některé unikátní předměty pocházející původně z předválečného mikulovského Ústředního židovského muzea pro Moravsko-Slezsko (džbán mikulovského pohřebního bratrstva z konce

Vzácná návštěva v synagoze – fotograf Brian Henderl přijel z Izraele osobně zahájit svou výstavu Balagan (Změť). (foto Milan Karásek)

Studentky mikulovského gymnázia při natáčení rozhovoru s židovskými návštěvníky synagogy na společné akci pražského Židovského muzea a místního muzea. (foto Milan Karásek)

18. století, pohárek na kiduš z přelomu 16. a 17. století, který podle tradice používal rabi Löw aj.). Pozoruhodná byla také výstava Balagan/Změť fotografa Briana Henderla, který ji z Izraele přijel osobně zahájit. Při svém povolání zpravodajského fotografa vytvořil

Netradiční košt košer vín rozhodně zaujal. (foto Milan Karásek)

Busta kardinála Dietrichsteina instalovaná na jižním nádvoří mikulovského zámku. (foto Milan Karásek)

Hendler neobyčejně dramatický soubor fotografií zachycují situace z běžného života v Izraeli, jako jsou oslavy svátků, životní styl ortodoxních Židů, politické události, také však izraelsko-palestinský konflikt či stahování židovských osadníků z pásma Gazy, za nějž byl v roce 2005 oceněn americkou cenou Simona Roskowera. Soubor fotografií umístěných v synagoze byl zhotoven z prostředků Nadace židovského muzea v Praze a stal se majetkem Regionálního muzea.

V sale terreně mikulovského zámku se pak v nedělní podvečer uskutečnil první mikulovský košť košer vín. Zastoupeny byly vzorky vín od českých, moravských, rakouských a maďarských výrobců. Neobvyklou akci doprovodila cimbálová muzika Klaret.

Připomínková akce k 370. výročí úmrtí kardinála Františka Dietrichsteina

12. října 2006

Ve spolupráci s Muzejním spolkem v Mikulově a Význačnou kolegiátní kapitulou při kostele sv. Václava uspořádalo muzeum připomínkovou akci k 370. výročí úmrtí kardinála Dietrichsteina, jejíž součástí bylo odhalení busty kardinála na nádvoří mikulovského zámku a koncert mikulovského pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov. Autorem busty, která se stala majetkem muzea, je akademický sochař Nikos Armutidis.

KULTURNĚ-VÝCHOVNÁ ČINNOST

Regionální činnost

Přednášky a odborné služby pro školy

- Odborná pomoc studentům Gymnázia Mikulov se seminární prací věnovanou židovské kultuře a židovské čtvrti v Mikulově.

Vernisáž výstavy Květiny bílé po cestě. (foto Milan Karásek)

- Rozesílání nabídkových listů školám na regionálně zaměřené výstavy s nabídkou přednášek, programů a dalších akcí muzea.
- Odborné konzultace při zpracování materiálu SOČ studentu Gymnázia Břeclav (botanický průzkum kačíšdorfského háje).
- Odborná i technická pomoc studentům Gymnázia Mikulov při pietní úpravě pruského hřbitova v Mikulově.

Přednášky a odborné služby pro veřejnost

- Přednáška na téma prezentace kulturního dědictví mikulovské židovské obce pro odbornou veřejnost na semináři Tezaurace a prezentace kulturního dědictví minorit ve sbírkových a výstavních programech muzeí a galerií, pořádaném Židovským muzeem v Praze.
- Zajištění prohlídek Naučné stezky židovskou čtvrtí spojených s přednáškou pro návštěvníky muzea i odborné, vědecké a jiné instituce a zajištění přírodovědných exkurzí po přírodních lokalitách regionu. Celkem odborní pracovníci uskutečnili 14 přednášek a vedli 22 exkurzí, na nichž bylo přítomno téměř 1 300 účastníků.
- Úspěšné pokračování spolupráce s dobrovolnými zájemci o archeologii při mapování prehistorického osídlení regionu. Díky jejich aktivitám byly významným způsobem obohaceny archeologické sbírky RMM.

Spolupráce s regionálními organizacemi a institucemi

- Spolupráce RMM s Muzejním spolkem v Mikulově a Význačnou kolegiátní kapitulou při proboštském kostele sv. Václava – připomínková akce k 370. výročí úmrtí kardinála Františka Dietrichsteina.
- Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově – pomoc při budování prostor v obřadní síni na židovském hřbitově pro chystanou expozici věnovanou tomuto hřbitovu.

Kočkohrátky přilákaly děti do muzea i v zimních měsících. (foto Milan Karásek)

- Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově, Židovskou obcí Brno a městem Mikulovem – účast na jednáních týkajících se záchranu mikve objevené při záchraném výzkumu v roce 2004.
- Spolupráce s Turistickou informační kanceláří Mikulov a Cestovní agenturou Merlin – prohlídky židovskou čtvrtí.
- Poradenství pro MěÚ Mikulov – odbory životního prostředí, památkové péče a regionálního rozvoje – při realizaci projektu obnovy krajiny na jižním a východním okraji Mikulova a při ozeleňování Městské památkové rezervace Mikulov.
- Spolupráce na scénáři k filmu Krajina našich předků (projekt města Mikulova a Biosférické rezervace Dolní Morava) a příprava textů publikace se stejným tématem (projekt města Mikulova, RMM a Zahradnické fakulty Lednice).

Koncerty a jiné kulturní akce

Koncerty, při nichž bylo RMM pořadatelem či spoluorganizátorem:

- koncert Marty Kubišové
- zvykoslovný pořad (Národopisný soubor Pálava)
- koncert francouzského orchestru Jazz Ensemble de Tulle
- Pojďte si valčíček dát – koncert komorního orchestru ZUŠ Mikulov Collegium Magistrorum (v rámci Májového víkendu na zámku)
- koncert skupiny Činna (v rámci projektu 100 let Židovského muzea v Praze – rok s Židovskou kulturou)
- koncert Graffova kvarteta v synagoze (v rámci Májového víkendu na zámku)
- V. jazzový večer věnovaný Karlu Krautgartnerovi
- 11 koncertních vystoupení v rámci XX. ročníku Mezinárodního kytarového festivalu
- koncert židovských písni skupiny Ruah

Na Rybovu vánoční mši se v Mikulově chodí již několik let na zámek – v roce 2006 ji s místním komorním orchestrem Collegium Magistrorum nastudovali sbory a sólisté z Mikulova a okolí. (foto Milan Karásek)

- koncert pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov k odhalení busty kardinála Františka Dietrichsteina
- koncert Talichova komorního orchestru
- adventní koncert (Národopisný soubor Pálava)
- výchovný vánoční koncert (Národopisný soubor Pálava)
- Rybova vánoční mše „Hej, mistře“ (Collegium Magistrorum a hosté)

Akce nadregionálního významu

Regionální muzeum v Mikulově bylo v roce 2006 spoluorganizátorem akcí:

XX. Mezinárodní kytarový festival

(pořádá Kytarová nadace a RMM, uskutečněno 11 koncertních vystoupení)
9.–15. 7. 2006

VIII. Sněm Asociace muzeí a galerií České republiky

(účast 147 zástupců muzeí a galerií)
4.–5. 10. 2006

XXIX. Mikulovské sympozium

11.–12. 10. 2006

Sympozium bylo věnováno době kardinála Dietrichsteina. Pořadatelem byly Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, Moravský zemský archiv Brno a Regionální muzeum v Mikulově. Podíl na organizování Mikulovských sympozií jako prestižní vědecké

K řadě muzejních akcí neodmyslitelně patří cimbálová muzika. (foto Milan Karásek)

události znamená pro muzeum kromě účasti na pravidelném setkávání historiků obou mikulovských ústavů s historiky českých zemí i se zahraničními vědci také významnou prezentaci práce muzea směrem k odborné veřejnosti.

XIII. Mikulovské výtvarné sympozium – Dílna '06

(pořádá město Mikulov a RMM)

15. 7.–12. 8. 2006

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Vinařství a vinohradnictví

V roce 2006 probíhaly přípravné práce ke srovnávacímu výzkumu vinařských staveb a lisů, který by měl začít v roce 2007. Výzkum vychází z cenného historického materiálu učitele a vlastivědného pracovníka J. Petráka, jenž v letech 1951–1966 sesbíral údaje o 237 lisovnách nebo sklepích na jižní Moravě a o zhruba stovce vinařských lisů. Výzkum bude spočívat v dohledání objektů v dokumentech na úřadě i v terénu, kontaktování současného majitele, získání informací o změnách vlastnických vztahů, získání nebo upřesnění údajů o rozměrech staveb a lisů a následovat bude popis aktuálního stavebního a architektonického stavu zařízení. Výsledkem by v budoucnu měla být studie zachycující změny, jimiž prošly konkrétní vinařské stavby a lisy na různých lokalitách jižní Moravy během půlky století.

Odborný pracovník průběžně v terénu inventarizoval současné lisovny a sklepy v různých obcích sběrné oblasti. Všechny exteriéry a některé interiéry fotografoval. Prozatím jsou v databázi údaje o cca 100 objektech a fotografie více než 630 objektů z 20 obcí. Soupisy vinařských staveb jednotlivých obcí budou po jejich dokončení publikovány.

Obdobná terénní inventarizace a dokumentace se týká lisů. Prozatím je v evidenci cca 80 lisů všech typů z 18 obcí. V budoucnu by měl být publikován soupis moravských lisů.

Doplňována a upravována byla i databáze vinařů a vinařských firem, která je především podpůrnou evidencí napomáhající orientaci ve vinařské problematice a při budování kontaktů, potřebných mimo jiné při získávání potenciálních sbírkových předmětů. Od roku 1999 jsou u jednotlivých subjektů průběžně doplňovány údaje o výsledcích dosažených při různých soutěžích a hodnoceních vín, které vypovídají o vývoji vinařského podnikání a o kvalitě vyráběného sortimentu.

Byly dokumentovány význačné vinařské akce regionu – oblastní přehlídka vín, přehlídka šampionů, degustátorské zkoušky, nominační oblastní výstava vín mikulovské vinařské podoblasti, svěcení vína, prezentační akce vinařských společností etc.

Archeologie

Díky neutuchajícím stavebním aktivitám byly průběžně prováděny záchranné archeologické výzkumy a vyřizována korespondence s vyjádřeními ke stavebním a plánovaným akcím prováděným soukromými osobami, jednotlivými obcemi i firmami.

S pozitivním výsledkem byly provedeny záchranné archeologické výzkumy na následujících lokalitách: Mikulov – křižovatka ulic Brněnská a Husova, Mikulov – Česká ul., Mikulov – rekonstrukce fotbalového stadionu, Mikulov – kostel sv. Václava, Mikulov – ul. Pavlovská, Mikulov – MŠ Habánská, Mikulov – Na Hradbách, Mikulov – Nádražní, Mikulov – Kostelní nám., Pavlov – parc. č. 5662.

S negativním zjištěním byly provedeny záchranné archeologické výzkumy na následujících lokalitách: Klentnice – parc. č. 499/8 a 499/9, Mikulov – parc. č. 630/2, 631/1–4, 632/1–4, Mikulov – ul. Pod Hájkem, Mikulov – ul. Zámecká, Mikulov – ul. Na Jámě, Mikulov – ul. Svobody.

Dva výzkumy v průmyslové zóně Mikulova, výzkum Mikulov – Mušlovský potok a Valtice – pískovna pokračují i v roce 2007.

Pokračoval výzkum k dějinám cihelen a cihlářství na území okresu Břeclav. Byla provedena fotodokumentace pece na vypalování cihel nacházející se u Mikulova. Do sbírek RMM byla získána kolekce kolkovaných cihel.

Pokračovalo zpracovávání nálezů z doby římské ze sbírek RMM. Byla provedena kresebná dokumentace římskoprovinciální keramiky pro další zpracování v publikaci.

Probíhal povrchový průzkum archeologických lokalit na katastru Mikulova.

Pokračoval výzkum dějin kostela a kolegiální kapituly sv. Václava v Mikulově.

Přírodovědný výzkum

Zoologie

V roce 2006 pokračoval dlouhodobý průzkum významných ornitologických lokalit – monitorování ptactva Lednických rybníků a Novomlýnských nádrží. Ptáci Lednických rybníků byli sčítáni sedmadvacetkrát, ptáci Novomlýnských nádrží dvanáctkrát. Výsledky byly mj. využity i při zpracování nového Plánu péče Národní přírodní rezervace Lednické rybníky. Větší pozornost byla věnována také ptákům Zámeckého rybníka v Lednici (součást rezervace) – byli sčítáni osmnáctkrát.

Výsledky byly zpracovány do přehledů, kartotéky a databáze a dle účelu předány do celostátně organizovaných akcí (mezinárodní sčítání vodního ptactva, sčítání populací vodních ptáků metodou dvou kontrol).

Kromě sčítání ptáků na hladinách bylo sledováno zimování hus a orlů i hnízdění ptáků na ostrovech Věstonické nádrže – především hus, racků a rybáků.

Při monitorování hnízd čápů bílých na okrese byla provedena kontrola všech stávajících hnízd a vyhledána nová hnízda, byl proveden záznam neobsazených a obsazených hnízd s počtem vyvedených mláďat.

Entomologie

V rámci faunistického výzkumu brouků ve sběrné oblasti RMM bylo absolvováno osm exkurzí na osm lokalit, v nichž bylo nasbíráno cca 500 exemplářů brouků. Zvláštní pozornost byla věnována stepním a lesostepním biotopům. Současně byla prováděna digitální fotodokumentace lokalit biotopů a hmyzu.

Botanika

Probíhal floristický průzkum botanických lokalit mezi Mikulovem a Klentnicí, okolí Vrbiče, lokalit Kloboucka, Pouzdřanska, Lednicko-valtického areálu, hraničního hřebenu Mikulov-Valtice, Pálavy a území mezi Boleradicemi, Diváky a Kurdějovem.

Bylo dokončeno shromažďování informací o krajinářských úpravách Mikulova a okolí studiem archivních materiálů. Téma bylo zpracováno odbornou pracovníci muzea formou disertační práce na Zahradnické fakultě v Lednici MZLU Brno.

Historie

Pokračoval výzkum ve fondech Moravského zemského archivu v Brně týkající se historie rodiny Dietrichsteinů – Ferdinand Dietrichstein a dvorské slavnosti v Mikulově. V rámci studia historie rodiny Dietrichsteinů byl prováděn výzkum stavebních aktivit na mikulovském panství za Ferdinanda Dietrichsteina.

Byl prováděn biografický výzkum týkající se Markéty Františky Lobkowiczové, rozené Dietrichsteinové, a Viléma Lobkowicze pro studii k antropologickému výzkumu příslušníků rodu Dietrichsteinů. Výstupem výzkumu byla spolupráce na realizaci publikace doc. RNDr. Evy Drozdové, Ph.D., Dietrichsteinové z Mikulova. (Drozdová, E. 2006: Dietrichsteinové z Mikulova. Výsledky antropologického výzkumu vybraných příslušníků rodu. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita.)

Uspěla se rekonstrukce torza dietrichsteinské obrazárny. Byla provedena digitalizace sbírky, byl založen katalog a byly shromažďovány údaje z historických katalogů. Projekt bude pokračovat v roce 2007.

Pokračoval výzkum problematiky židovských dobrovolníků pro stát Izrael v letech 1947 až 1949 a jejich pobytu v Mikulově. Z archivu Ministerstva vnitra ČR byly excerповány informace týkající se dobrovolníků židovské národnosti či vyznávajících židovské náboženství, kteří se přihlásili k výcviku do jednotek Haganah a kteří byli před odchodem do Izraele v únoru 1949 umístěni v táboře Mušlov u Mikulova.

Probíhala dokumentace díla význačného architekta druhé poloviny 19. století Maxe Fleischera. V rámci dokumentace židovského hřbitova v Mikulově byly přeloženy epitafy z cca 200 kamenů.

NÁVRHY A REALIZACE PROJEKTŮ – GRANTOVÁ ČINNOST

- Z programu ISPROFIN Ministerstva kultury ČR byla získána dotace 145 000 Kč, díky které byly zrestaurovány čtyři historické malby – obrazy ze zámecké galerie.
- Nadace židovského muzea v Praze poskytla muzeu dar ve výši 25 000 Kč. Částka byla použita na kulturní program v mikulovské Horní synagoze konaný v rámci májového víkendů s muzejní nocí. Ten byl také součástí projektu „Rok s židovskou kulturou – 100 let Židovského muzea v Praze“, k němuž bylo Regionální muzeum v Mikulově židovským muzeem přizváno.
- V roce 2006 proběhl schvalovací proces žádosti o grant z finančních mechanismů EHP/Norska na záchranu drobné a pevnostní architektury mikulovského zámku. Přidělení grantu bylo schváleno a v roce 2007 bude projekt realizován.
- V roce 2006 byla podána žádost o podporu z programu INTERREG IIIA na vybudování Kongresového centra Mikulov. Tato žádost byla schválena a v průběhu roku 2007 se přistoupí k realizaci projektu.

NÁVŠTĚVNOST REGIONÁLNÍHO MUZEA V MIKULOVĚ V ROCE 2006

Regionální muzeum v Mikulově v roce 2006 navštívilo 44 256 platících návštěvníků (srov. s rokem 2005 – 48 230 návštěvníků, tj. 91,76 %).

- Expozice – zámek: 20 351 návštěvníků (srov. s rokem 2005 – 21 423 návštěvníků, tj. 95,00 %)
- Synagoga: 6 186 návštěvníků (srov. s rokem 2005 – 7 084 návštěvníků, tj. 87,32 %)
- Expozice Věk lovců a mamutů v Dolních Věstonicích: 17 384 návštěvníků (srov. s rokem 2005 – 19 504 návštěvníků, tj. 89,13 %)
- Památník bratří Mrštíků v Divákách: 335 návštěvníků (srov. s rokem 2005 – 219 návštěvníků, tj. 152,97 %)

Kromě platících návštěvníků pobýlo v prostorách RMM v roce 2006 cca 16 300 dalších osob při společenských akcích, vernisážích výstav, koncertech a krátkodobých pronájmech nebytových prostor (srov. s rokem 2005 = cca 19 300 osob).

V roce 2006 navštívilo Regionální muzeum v Mikulově celkem cca 60,5 tis. osob (srov. s rokem 2005 = 67,5 tis. osob, tj. cca 90 %).

OPRAVY A ÚDRŽBA OBJEKTU

Oprava zdi na Zámecké ulici

Cihlová zeď ohrazující park byla v úseku Zámecké ulice působením tlaku zeminy vybočena a hrozilo její zřícení. Přibližně jedna třetina zdi byla opravena již v roce 2003. Zbylý úsek byl v roce 2006 rozebrán, byly zhotoveny nové základy a odvodnění. Zeď byla následně z nových lícových cihel znovu postavena a vyspárována. Náklady na opravu činily 435 012 Kč.

Záchrana drobné a pevnostní architektury zámku Mikulov

Projekt bude realizován z dotace z finančních mechanismů EHP/Norska – náklady mají činit 10 600 tis. Kč.

Akce sestává ze čtyř částí:

- oprava fasády Čestného nádvoří
- restaurování sochařské výzdoby na Čestném nádvoří
- restaurování kašny na druhém nádvoří
- restaurování kašny pod západní terasou

Vzhledem k administrativní náročnosti celého jednání se v průběhu roku 2006 podařilo pouze připravit a vypsat výběrové řízení na dodavatele prací. Předpokládaný termín započetí oprav je konec března 2007.

Oprava fasády a zastřešení krytého točitého schodiště ve dvoře Náměstí č. p. 20

V rámci kompletní opravy dvora domu na Náměstí č. p. 20, které provádělo město Mikulov, přistoupilo RMM k opravě části krytého točitého schodiště, jehož je vlastníkem. Schodiště spojuje náměstí se zámeckým parkem a částečně do uvedeného dvora zasahuje. Byla zhotovena nová omítka a bylo opraveno zastřešení. Náklady celé opravy činily 45 718 Kč.

INVESTICE

Realizace celkového venkovního nasvětlení zámku

Po několikaleté snaze se Regionálnímu muzeu podařilo získat finanční prostředky na kompletní venkovní osvětlení zámku, který byl poprvé nasvícen 8. září 2006. Prováděcí projekt byl vypracován firmou Varia Slaný na základě světelné zkoušky provedené firmou Erco Leuchten GmbH Praha a vítězem výběrového řízení na dodavatele prací se stala

firma Siteco Lighting Praha. Zámek byl nasvícen z východní, jižní a západní strany. V zámeckém parku bylo položeno podzemní vedení elektrické energie a nainstalováno 37 ks svítidel. Západní větev osvětlení je napojena na veřejné uliční osvětlení, náklady na provoz této části tedy hradí město Mikulov. Celkové náklady venkovního nasvětlení zámku činily 1 202 647 Kč.

Montáž zabezpečovacího zařízení v nových depozitářích

V nově vybudovaných depozitářích – depozitáři obrazů a depozitáři etnografie, nacházejících se v západním zámeckém bastionu a přilehlém křídle, bylo instalováno zabezpečovací zařízení jako obrana před násilným vniknutím. Byla zde umístěna prostorová ochrana a na oknech do nádvoří plášťová ochrana. Celkové náklady na realizaci zabezpečení činily 146 673 Kč.

Budování a instalace archeologické expozice

V rekonstruovaných místnostech bývalého sklepního depozitáře na jižním nádvoří byly v roce 2006 dokončeny stavební úpravy prostoru pro expozici Římané a Germáni v kraji pod Pálavou. V upravených sálech byla realizována rekonstrukce hrobové komory germánského krále, byl zde vystavěn model germánské chýše a provedena rekonstrukce římského podpodlažního vytápění – hypokausta. Celkové náklady na instalaci expozice činily 2 308 342 Kč.